Lietas Nr. 11400049908
Lietas arhīva Nr. SKK-0132-14

LĒMUMS

Rīgā 2014.gada 8.maijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Opincāns,

tiesnese A.Nusberga,

tiesnesis A.Freibergs

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurora A.Silava kasācijas protestu un AS /Nosaukums A/ pārstāvja /A.L./ kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 5.novembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Cēsu rajona tiesas 2013.gada 10.jūnija spriedumu

/V.S./, /personas kods/,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 80 stundām.

Piedzīta no /V.S./ AS /Nosaukums A/ labā kaitējuma kompensācija 1702,47 *euro* (1196,50 lati).

Ar Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 5.novembra spriedumu Cēsu rajona tiesas 2013.gada 10.jūnija spriedums atcelts. /V.S./ atzīta par nevainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas un attaisnota.

Pieteikums daļā par AS /Nosaukums A/ materiālo kaitējuma kompensāciju atstāts bez izskatīšanas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /V.S./ atzīta par vainīgu un sodīta par to, ka viņa izdarīja noziedzīgu nodarījumu –viltota dokumenta, tas ir, dokumenta, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, izmantošanu mantkārīgā nolūkā.

/V.S./ ar izmeklēšanā nenoskaidrotu personu 2007.gadā, precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, nelikumīgi vienojās maldināt kredītiestādi, lai /V.S./ saņemtu kredītu. Šajā nolūkā 2007.gadā no 5. – 6.decembrim minētā persona iedeva /V.S./ izmantošanai 2007.gada 5.decembra SIA /Nosaukums B/, /Reģistrācijas numurs/, izziņu par to, ka viņa strādā uzņēmumā un viņas darba alga par pēdējiem trīs mēnešiem sastāda neto 2593,21 *euro* (1822,52 lati).

Turpinot noziedzīgo darbību, /V.S./ 2007.gada 6.decembrī, atrodoties AS /Nosaukums A/ norēķinu grupā /adrese/, nolūkā maldināt kredītiestādi, lai saņemtu kredītu – maksājumu karti ,,Express" ar limitu 1707,45 *euro* (1200 lati), apzināti iesniedza patiesībai neatbilstošas ziņas par saviem ikmēneša ienākumiem, kā attaisnojumu saviem ienākumiem iesniedzot 2007.gada 5.decembra SIA /Nosaukums B/, /Reģistrācijas numurs/, izziņu par to, ka viņa strādā uzņēmumā un viņas darba alga par pēdējiem trīs mēnešiem sastāda neto 2593,21 *euro* (1822,52 lati).

Uzticoties /V.S./ sniegtajām ziņām par viņas ienākumiem, AS /Nosaukums A/ atbildīgā bankas darbiniece /I.S./, pamatojoties uz 2007.gada 6.decembra Pieteikumu karti „Express" konta atvēršanai un kartes kredītlimita saņemšanai, 2007.gada 6.decembra Konta aktivēšanas akceptu, 2007.gada 6.decembra Aktu par AS /Nosaukums A/ kartes, PIN-koda un attālināto konta pārvaldīšanas sistēmas parametru un autorizācijas līdzekļu saņemšanu, 2007.gada 6.decembra Fiziskās personas anketu, 2007.gada 6.decembra Pielikumu kartes „Express" konta atvēršanas un kartes kredītlimita saņemšanas pieteikumu, izsniedza /V.S./ kredītu – maksājumu karti ,,Express" ar limitu 1707,45 *euro* (1200 lati).

/V.S./ darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 275.panta otrās daļas.

Vidzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurors A.Silavs iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Prokurors norāda, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.pantu spriedumam pēc satura jābūt tiesiskam un pamatotam.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir nelikumīgs, jo taisīts, pieļaujot Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus.

Prokurora ieskatā, Vidzemes apgabaltiesa nav ievērojusi objektīvas izmeklēšanas principu – nav pilnībā izvērtējusi visus pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība, kas novedis pie Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas pārkāpuma.

Apelācijas instances tiesa, attaisnojot /V.S./ un konstatējot, ka viņas piedalīšanās noziedzīgajā nodarījumā nav pierādīta, nav nosūtījusi lietu vai tās daļu prokuratūrai, kā tas tiesai bija jāizdara saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 526.panta pirmās daļas 5.punktu.

Prokurors norāda, ka tiesa nepareizi konstatējusi, ka apsūdzētā /V.S./ visā lietas izmeklēšanas gaitā sniegusi identiskas liecības, kā arī tiesa nepamatoti secinājusi, ka rokraksta ekspertīzei iesniegti nepilnīgi dati.

Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā eksperta atzinumā minēto dokumentu saturu, /V.S./ nepārprotami izteikto gribu saņemt kredītu, iesniedzot bankai viltotu dokumentu no darba vietas. /V.S./ ar savu roku uz AS /Nosaukums A/ veidlapām uzrakstījusi ne tikai vārdu, uzvārdu, dzīves vietu, savu tālruņa numuru, bet arī viltotajā izziņā norādīja nepatiesu informāciju par to, ka /V.S./ strādā SIA /Nosaukums B/ par menedžeri, pēc nodokļu nomaksas saņemot atalgojumu 864,41 *euro* (607,51 lati). /V.S./ pašrocīgi norādījusi informāciju par savām kredītsaistībām /Nosaukums C/ bankā 569,15 *euro* (400 lati) apmērā, kā arī kontaktpersonas /R.R./ adresi un tālruņa numuru.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka no SIA /Nosaukums D/ darba uzskaites lapas redzams, ka 2007.gada 6.decembrī /V.S./ bija brīvdiena. Turklāt tiesa ir nepareizi norādījusi, ka pirmstiesas kriminālprocesā vispār nav skaidrota /V.S./ saistība ar SIA /Nosaukums B/, jo lietā ir Lursoft, Valsts ieņēmumu dienesta un policijas inspektoru ziņojumi par minēto jautājumu, kas apstiprina, ka /V.S./ nekad nav strādājusi SIA/Nosaukums B/.

Prokurora ieskatā, ja apgabaltiesa uzskatīja liecinieces /I.S./ liecības par nepatiesām, tai vajadzēja lemt jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu pret /I.S./ pēc Krimināllikuma 300.panta.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti spriedumā nav vērtējusi cietušā pārstāves /M.M./ un liecinieka /U.L./ liecības.

Cietušā AS /Nosaukums A/ pārstāvis /A.L./ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Cietušā pārstāvis /A.L./ uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir nelikumīgs, jo tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas prasību pārkāpumu, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu atzīstams par būtisku pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga sprieduma pieņemšanas. Līdz ar to netika sasniegts Kriminālprocesa likuma 1.pantā noteiktais likuma mērķis – panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Pārstāvis kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā un nav izvērtējusi šādus lietas apstākļus:

- apelācijas instances tiesa nepareizi norādījusi, ka apsūdzētā /V.S./ sniegusi identiskas liecības un tiesa nav konstatējusi pretrunas viņas liecībās;

- apelācijas instances tiesai bija pamats /V.S./ liecības vērtēt kritiski, kā apsūdzētās mēģinājumu izvairīties no atbildības par izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, jo tās ir pretrunā ar lietā esošajiem pierādījumiem;

- apelācijas instances tiesa nepamatoti secinājusi, ka ekspertīzei iesniegti nepilnīgi dati, un tādēļ eksperta atzinums ir apšaubāms;

- apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā /V.S./ izteikto gribu saņemt kredītu, iesniedzot bankā viltotu dokumentu no darba vietas;

- lietā atrodas SIA /Nosaukums D/ darba uzskaites tabula, no kuras ierakstiem izriet, ka /V.S./ laikā, kad tika inkriminēts noziedzīgais nodarījums, nestrādāja, un lietā nav iesniegti citi pierādījumi, kas apstiprinātu apsūdzētās aizstāvības argumentus, ka viņa šajā laikā nav atradusies Cēsīs;

- lieciniece /I.S./ pēc lietas materiālu uzrādīšanas apstiprināja, ka apsūdzētā /V.S./ personiski ieradusies bankā un pašrocīgi aizpildījusi pieteikumu kartes „Express" konta atvēršanai un kartes kredītlimita saņemšanas pieteikumam, uzrādījusi pasi un parakstījusies par kredīta saņemšanu;

- apelācijas instances tiesa nav vērtējusi pirmās instances tiesā nopratināto cietušā AS /Nosaukums A/ pārstāvja /M.M./ un liecinieka /U.L./ liecības, kuri pirmās instances tiesā paskaidroja kredīta saņemšanas kārtību 2007.gadā un pieteica materiālā kaitējuma kompensāciju 1702,47 *euro* (1196,50 lati) apmērā;

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

Kriminālprocesa likuma 525.panta otrajā daļā noteikts, ka tiesa attaisnojoša sprieduma motīvu daļā norāda:

1) tiesas noskaidrotos notikuma apstākļus;

2) apsūdzētā attaisnošanas pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina;

3) motīvus, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

Augstākā tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa kā pierādījumu /V.S./ vainīgumam ir atzinusi rokraksta ekspertīzes atzinumu. Tiesa spriedumā norādījusi, ka eksperta atzinuma Nr.12-521 secinājumu daļā kategoriskā formā izteikts apgalvojums, ka ierakstus 2007.gada 6.decembra pielikumā kartes „Exspress" konta atvēršanas un kartes kredītlimita saņemšanas pieteikumam (izņemot ierakstu /I.S./) un 2007.gada 6.decembra fiziskās personas anketā (izņemot ierakstu /I.S./) ir izpildījusi /V.S./. Tiesa spriedumā norādījusi, ka tai nav pamata apšaubīt ekspertu kvalifikāciju, kompetenci, veiktās procesuālās darbības laikā izmantotās metodes un secinājumu daļā dotos atzinumus. Tiesa ir arī secinājusi, ka, neskatoties uz to, ka attiecībā par paraksta autoru eksperti nevarēja dot viennozīmīgu atbildi, vienlaikus neizslēdzot iespēju, ka parakstu varēja izpildīt arī pati /V.S./, jebkurā gadījumā paraksta atšifrējums /V.S./ ir uzrakstīts skaidri un nepārprotami.

Savukārt apelācijas instances tiesa savā spriedumā nav norādījusi motīvus, kāpēc tā noraida minētos pirmās instances tiesas secinājumus.

Turklāt tiesa ir izdarījusi šādu secinājumu: „Vidzemes apgabaltiesa secina, ka pat gadījumā, ja /V.S./ būtu aizpildījusi ierakstus 2007.gada 6.decembra pielikumā kartes „Express" konta atvēršanas un kartes kredītlimita saņemšanas pieteikumā, kā arī fiziskās personas anketā, kā to apstiprina eksperta atzinumā secinātais, tad neesot /V.S./ parakstam uz šiem dokumentiem, bankas darbiniecei nebija tiesības turpināt kredīta formēšanu un naudas izsniegšanu".

Augstākā tiesa atzīst, ka šāds tiesas secinājums ir pretrunīgs un izteikts kā pieņēmums.

Augstākā tiesa konstatē, ka prokurora kasācijas protestā pamatoti norādīts, ka apelācijas instances tiesa spriedumā nav vērtējusi cietušā pārstāves /M.M./ un liecinieka /U.L./ liecības, kuras pirmās instances tiesa savā spriedumā norādījusi kā pierādījumus /V.S./ vainīgumam.

Pirmās instances tiesa kā pierādījumus /V.S./ vainīgumam ir norādījusi arī ziņas par SIA /Nosaukums B/ – policijas darbinieku ziņojumus, Valsts ieņēmumu dienesta izziņu, Lursoft izziņu. Apelācijas instances tiesa savā spriedumā nav norādījusi motīvus, kāpēc tā noraida šos pierādījumus. Turklāt, kā pamatoti norādīts prokurora kasācijas protestā, apelācijas instances tiesa bez pamatojuma spriedumā ir norādījusi, ka lietā nav skaidrota apsūdzētās /V.S./ saistība ar SIA/Nosaukums B/.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa tādējādi ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 525.panta otrās daļas 3.punkta pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas. Šī iemesla dēļ apelācijas instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

nolēma

Atcelt Vidzemes apgabaltiesas 2013.gada 5.novembra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis P.Opincāns

Tiesnese A.Nusberga

Tiesnesis A.Freibergs